

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ühisinvesteeringute toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maeluministri määrus „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ühisinvesteeringute toetus“ kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 19 lõike 1 alusel ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 32–469), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014, millega kehtestatakse nõuded Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogumääruse (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66).

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Maeluministeeriumi kalamajandusosakonna turukorralduse ja kaubanduse büroo juhataja Hannes Ulmas (tel 625 6264) ja sama büroo peaspetsialist Kristi Ilves (tel 625 6297). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Gregori Palm (tel 625 6206).

Määruses sätestatakse „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*) meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ühisinvesteeringud ” raames toetuse andmise tingimused, toetatavad tegevused, toetuse vorm, toetuse määr ja toetuse maksimaalne suurus, taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded, taotluse menetlemise tingimused ja kord ning taotluste hindamine, toetuse väljamaksmine ning toetuse saaja kohustused.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 12 paragrahvist.

Eelnõu alusel antava toetuse peamine eesmärk on turustuse ja töötlemise soodustamine sektoris tehtavate investeeringute kaudu. Et suurendada töötlemissektori konkurentsivõimet, soodustatakse investeeringute tegemist just ühistegevusena ning inimitoiduks sobimatute kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemiseks, et seeläbi vääridada muidu kasutat toorainet. Sellise tooraine töötlemise võimalused seisnevad näiteks kalajahu, -õli või muu kalal põhinevast toorainest valmistatud saaduse tootmises.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse rakenduskava meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ühisinvesteeringud“ raames toetuse (edaspidi *toetus*) andmise ja kasutamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetatavad tegevused ja toetuse vorm. Lõike 1 kohaselt antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 69 lõike 1 punktis c nimetatud eesmärgi täitmiseks. See eesmärk näeb ette, et investeeringuid tehakse inimitoiduks sobimatu tööduskala töötlemiseks. See tähendab, et investeeringuga luuakse võimalus teha toode sellisest kalast, mida ei ole inimitoiduks võimalik turustada ja mis jääks vastasel juhul lihtsalt kasutamata. Siinjuures võib tegemist olla nii püügitegevuse raames kannatada saanud kalaga või liiga väikese suurusega kalaga, millest ei ole võimalik valmistada inimitoiduks sobivat toodet, või siis sellise värskusastmega kalaga, mida ei tohi tarvitada inimitoiduks. Samuti antakse seda toetust ainult ühisinvesteeringu tegemiseks. Ühisinvesteeringu all peetakse silmas olukorda, kus investeeringut teevad kalapüügi- või vesiviljelustoodete tootmisega tegelevad tootjate ühendused ehk tootjaorganisatsioonid, kelle tegevuse eemärk on tootmise, töölemise ja turustamise ühine majandamine. Seega ongi ühisinvesteering selliste tootjaorganisatsioonide ühiselt kavandatav ja ellu viidav tegevus.

Lõikega 2 sätestatakse toetatava tegevuse investeeringu osaks olevad ettevalmistavad tööd. See tähendab, et inimitoiduks sobimatu tööduskala töötlemise investeeringu osaks võivad olla 1) tegevuse elluviimisega kaasnev tellitud projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline uurimistöö; 2) keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses sätestatud juhtudel keskkonnamõju hindamine; ning 3) taotluse ja tegevuskava ning neis esitatud andmeid tõendavate dokumentide koostamiseks tellitud töö või teenus. Ettevalmistav töö ei ole abikõlblik, kui sellele ei järgne põhiprojekti elluviimist. Tegevuskava all mõeldakse dokumenti, millega taotleja näitab ära investeeringu eesmärgi ja investeeringujärgse tegevuse kirjelduse, käivitamise ajakava, tootmisprotsessi kirjelduse, tootmis- ja turustustegevust puudutavad näitajad, logistika ja tööjõu kasutamise aspektide kirjelduse, tulude-kulude analüüsi, sh informatsiooni toorme kavandamise ja kasutamise kohta, ning investeeringu riskianalüüsi.

Lõikega 3 sätestatakse toetuse vorm. Toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 1 punktis a sätestatud vormis, milleks on hüvitis. Toetusega hüvitatakse toetuse saajale abikõlblikud kulud, mida ta on tegelikult teinud ja maksnud. Seega toimub hüvitamine kulupõhise arvestusega.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse toetuse maksimaalne suurus ja omafinantseeringu minimaalne määr. Toetust antakse abikõlblike kulude maksumuse hüvitamiseks kuni 75% abikõlblike kulude maksumusest. Kuivõrd tegevus viiakse läbi ühisinvesteeringuna ja seda viivad ellu tootjaorganisatsioonid, oli võimalik toetuse määra tavapärase 50% asemel tõsta 25%. Seega ongi toetus 75% abikõlblike kulude maksumusest. See on kooskõlas määruse (EL) nr 508/2014 I lisa 5. veeruga.

Toetuse maksimaalne suurus on 6 000 000 eurot taotluse kohta. See tähendab, et toetuse raames tehtavaks investeeringuks saab toetust kuni 6 000 000 eurot, kuid tehtav investeering võib olla 6 000 000 eurot pluss sellest 25%, ehk 7 500 000 eurot, sest abikõlblik on 75% kuludest.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse abikõlblikud kulud. Abikõlblikud on üksnes need kulud, mis vastavad tegevuse eelarvele, on tegevustega otseselt seotud ja on kooskõlas kõikide õigusaktidega. Tegevuse kulud on põhjendatud, kui need on vajalikud inimitoiduks sobimatu kalapüügi- ja vesiviljelustoote töötlemise eesmärgi täitmiseks ning kui tagatakse seejuures rahaliste vahendite kõige ratsionaalsem ja säästlikum kasutamine. Abikõlblikud on

investeeringute elluviimisel kulud, mis moodustavad projektis funktsionaalselt koostoitmiva terviku ühel objektil ja maa-alal.

Abikõlblikud on järgmised kulud:

1) kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemiseks vajaliku ehitise ehitamise või rekonstrueerimise kulud. Toetatakse nii vajaliku ehitise ehitamist kui ka olemasoleva ehitise rekonstrueerimist. Ehitist käsitatakse ehitusseadustiku tähenduses; **2)** kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise või käitlemise seadme ja tehnoloogilise liini ostmise ja paigaldamise kulud. Seadmete ja tehnoloogiliste liinidena käsitletakse määruse tähenduses kõiki seadmeid ja tehnoloogilisi korraldusi, mis on vajalikud tootmisprotsessi läbiviimiseks ning mis moodustavad loogilise ja vajaliku osa toote turustusvalmiduse saavutamisel; **3)** kalapüügi- ja vesiviljelustoodete kvaliteedikontrolliks ja jälgitavuse tagamiseks vajaliku seadme, sealhulgas integreeritud infotehnoloogiaseadme ning tarkvara ostmise ja paigaldamise kulud. Abikõlblikud on selle punkti järgi jälgitavuse ja kvaliteedikontrolli lahendused ning tarkvara puhul ka selle litsentseerimise kulu; **4)** ettevalmistava töö kulu, mis moodustab kuni 12% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest. Toetatava tegevuse abikõlbliku kulu moodustab seadme korral hinnapakumusel esitatud maksumus, ehitise korral ehitise ehitamise maksumus ja abikõlblik ettevalmistava töö kulu, millest kuni 12% moodustab ettevalmistav kulu on abikõlblik.

Lõike 2 järgi peab ettevalmistava töö kohta isik, kellelt taotleja tellis töö või teenuse, olema väljastanud töö või teenuse kulutust tõendava dokumendi mitte enne 1. jaanuari 2016 ning selle eest peab olema makstud enne taotluse esitamist. Toetatava tegevuse, välja arvatud ettevalmistava töö elluviimist ei või alustada varem kui Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) taotluse esitamise päeval.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Mitteabikõlblikud kulud on: **1)** maa ostmise kulu, st ehitise püstitamiseks vajamineva maa peab taotleja oma kuludega soetama; **2)** mootorsõidukite ostmise ja kapitalirendi kulu, sh eluskala-, termo-, külmik- ja külmutusveoki või haagise ostmise ja kapitalirendi kulu; **3)** tulumaksuseaduse § 8 tähenduses seotud isikute vahel sõlmitud tehinguga kaasnev kulu. Tulumaksuseaduse järgi on seotud isikud need, kellel on ühised majanduslikud huvid või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Igal juhul on seotud isikud järgmised: 1) abikaasad, elukaaslased või otse- või küljjoones sugulased, 2) ühte kontserni kuuluvad äriühingud äriseadustiku § 6 tähenduses, 3) juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest, 4) isikule kuulub koos teiste temaga seotud isikutega kokku üle 50% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile, 5) juriidilised isikud, kelle aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest üle 50% kuulub ühele ja samale isikule või seotud isikutele, 6) isikud, kellele kuulub üle 25% ühe ja sama juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest, 7) juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud, 8) tööandja ja tema töötaja, töötaja abikaasa, elukaaslane või otsejoones sugulane, 9) isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige, juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane. Nimetatud piirangutega püütakse vältida taotleja ja hinnapakkuja ning hinnapakkujate omavahelist seotusest tingitud kokkuleppetehinguid ja sellest tulenevat ebatervet konkurentsikeskkonda; **4)** kulu, mis on tehtud enne *PRIA*le taotluse esitamise päeva, välja arvatud § 2 lõikes 2 nimetatud ettevalmistava töö kulu; **5)** paragrahvi 2 lõike 2 punktis 3 nimetatud ettevalmistava töö kulu, mis ületab 1000 eurot; **6)** projekteerimisega seotud kulud ilma sama objekti ehitamiseta projekti raames; **7)** telekommunikatsioonivõrgu, ühisveevärgi,

kanalisatsiooni, elektri-, gaasi- või soojusvõrguga liitumise tasu, välja arvatud juhul, kui need on otseselt seotud tegevuste elluviimisega; **8)** amortisatsioonikulud ja mitterahalised sissemaksed; **9)** tegevuskulud, sealhulgas remondi-, rendi-, kütuse-, palga-, koolitus-, side- ja veokulud; **10)** seadme paigaldamise kulu ilma selle ostmise või kapitalirendikuluta ja kasutatud seadme või vahendi ostmise ja kapitalirendi kulud; **11)** kapitalirendi kulu, kui asja omandiõigus ei lähe toetuse saajale üle hiljemalt viimase toetusosa maksmiseks; **12)** sularahas tehtud kulutus, teenustasu pangatoimingute eest, tasu sularahamakse tegemise eest ja tagatismakse; **13)** omanikujärelevalve tegemise kulu, mille maksumus ületab kolme protsenti ehitamise maksumusest; **14)** juriidilise konsultatsiooni kulu, välja arvatud § 2 lõikes 2 nimetatud ettevalmistava tööga seonduva juriidilise konsultatsiooni kulu; **15)** patendi ja litsentsi ostmise kulu, välja arvatud ettevalmistava töö kulud; **16)** finants- ja kindlustustegevusega seotud kulu, sh pangatehingutega kaasnev valuuta konverteerimise kulu; **17)** riigilõiv, tollimaks ja erisoodustusmaks; **18)** käibemaks; **19)** rahaträlv, rahaline karistus, kohustuse mittetäitmisel makstav leppeträlv ja viivis; **20)** kohtumenetluse kulu; ja **21)** kulutused reklaamile, välja arvatud KTKSi § 31 lõike 3 punktis 12 sätestatud kohustuse täitmisega kaasnev kulu, mis on Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi toetuse abiga soetatud vara tähistamine vastavate sümbolitega ja selleks teavitustegevuste elluviimine.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse toetuse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded. Selle paragrahvi esimese lõikega sätestatakse toetuse taotleja, kelleks võib olla KTKSi §-i 15 alusel moodustatud tootjaorganisatsioonide liit. Tootjaorganisatsioonide liidu saavad moodustada Eestis tunnustatud tootjaorganisatsioonid. Toetuse taotlejana tootjaorganisatsioonide liidu sätestamine on õigustatud, kuivõrd toetust antakse meetme raames ühisinvesteeringu tegemiseks ning et sellesse oleks kaasatud rohkem kui üks Eestis tegutsev tootjaorganisatsioon, on mõttekas moodustada tootjaorganisatsioonide liit, kellel on KTKSi alusel samased õigused üksiku tootjaorganisatsiooniga.

Kuna tegemist on meetmega, mille toetuse suurus taotluse kohta on suur, siis eeldatakse, et investeeringu viib ellu kõiki Eestis tegutsevaid kilu ja räime sektori tootjaorganisatsiooni hõlmav tootjaorganisatsioonide liit. Vastavalt Nõukogu ja parlamendi (EL) määruse nr 508/2014 preambuli punktile 61 tuleb sellise investeeringu puhul soosida eelkõige tootjaorganisatsioone või tootjaorganisatsioonide liitu. Sellega on ühtlasi võimalik kindlustada maksimaalne tulemus väheväärtusliku kalatoorme väärindamisel, sest just traalpüügil tekib enim taolist tooret, mida oleks võimalik vastava ühisinvesteeringu raames väärindada. Toorme ja sellega seonduvate asjaolude selgitamiseks on Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus teostanud 2015. aastal ka uuringu "Võimalikud lahendused väheväärtusliku kalatoorme väärindamiseks Eestis". Uuringu eesmärk oli kaardistada Eestis ja lähiumbruses väheväärtusliku kala võimalikud kogused, analüüsida nende koostist ja koostöös tehnoloogia pakkujatega leida sobivaimad lahendused selle väärindamiseks. Uuringus tuuakse välja, et kõige olulisem tegur ehk ressurs on Eesti lähedal olemas. Ülevaade antakse kogu Eestit ümbritsevast potentsiaalselt toorainest, mida loodav kalatöötlemisettevõtte saaks oma tegevuses kasutada.

Moodustatav tootjaorganisatsioonide liit peab esindama vastavalt määruse eelnõu § 6 lõikele 1 vähemalt 80% Eesti kilu ja räime taotlemisele eelnenud aasta püügivõimalusest, et tagada kõikide kilu-räime sektoris tegutsevate tootjaorganisatsioonide kaasatus tootjaorganisatsioonide liitu ja investeeringu teostamisse. Protsendi arvestusse lähevad liidu moodustavate tootjaorganisatsioonide taotlemisele eelnenud aasta kilu ja räime püügivõimalused, vastavalt maaeluministeriumi otsusele ajaloolise püügivõimaluse

jaotamise kohta kutselisel kalapüügil Läänemerel räime, kilu ja tursa osas. Kui toetuse taotlus esitatakse näiteks 2016. aastal, siis läheb protsendi arvestusse püügivõimaluste jaotamise otsus 2015. aasta kohta. Taotlejaks saab olla tootjaorganisatsioonide liit, kelle liikmeks olevad tootjaorganisatsioonid esindavad summaarselt vähemalt 80% Eesti vastava aasta püügivõimalustest. Oluline on, et esindatus oleks vähemalt 80% mõlema kalaliigi osas summaarselt kokku.

Lõikega 2 sätestatakse toetuse taotleja nõuded. Toetuse taotleja peab vastama KTKSi § 27 lõikes 2 sätestatud nõuetele, mis seisnevad järgmises: 1) taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus. See tähendab, et toetuse saajal on haldus-, finants- ja toimumissuutlikkus investeringu elluviimiseks; 2) riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes ettevõtja; 3) taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud; 4) taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest; 5) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust; 6) residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis; 7) taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõigetes 1 ja 3 nimetatud rikkumist; 8) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹ või 300¹ sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Lõikega 3 sätestatakse tingimus, et maa, millele toetuse raames rajatakse kalatöötlemisettevõtte, peab olema taotleja omandis. Selle tingimuse täitmist ei nõuta, kui maale on seatud taotleja kasuks hoonestusõigus tähtajaga 15 aastat viimase toetusosa väljamaksmisest arvates. Sellise tähtaja – 15 aastat – seadmine on motiveeritud investeringu eesmärgist ja määruse §-i 11 lõikes 3 seatud tingimusest, et toetuse saaja on kohustatud jätkama toetuse abil soetatud investeringuobjekt sihipärast kasutamist vähemalt 15 aasta jooksul arvates viimasest toetusosa väljamaksmisest.

Lõike 4 järgi esitab taotleja toetuse taotlemiseks PRIAle järgmised andmed (edaspidi *taotlus*): **1)** haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed; **2)** taotleja isiku- või registrikood; **3)** taotleja pangakonto number ja käibemaksukohustuslaseks registreerimise number; **4)** tegevuskava, milles taotleja esitab kavandatava ehitise eesmärgi ja investeringujärgse tegevuse kirjelduse, käivitamise ajakava, tootmisprotsessi kirjelduse, tootmis- ja turustustegevust puudutavad näitajad, logistika ja tööjõu kasutamise aspektide kirjelduse, tulude-kulude analüüsi, sh informatsiooni toorme kavandamise ja kasutamise kohta, ning investeringu riskianalüüsi; **5)** riikliku maksu maksuvõla olemasolu korral maksuvõla ajatamise ja maksude ajakava kohaselt tasumise kohta Maksu- ja Tolliameti tõend, mis on väljastatud mitte varasema kui taotluse esitamise kuule eelnenud kuu esimese päeva seisuga; **6)** ehitusloa ärakiri, kui toetatava tegevuse elluviimisel ehitatakse ehitise; **7)** väljavõtte ehitise põhiprojekti põhijoonistest (tehnilistest joonistest), kus muu hulgas kajastuvad kavandatava ehitise asendiplaani, arhitektuuri, tehnosüsteemide ja välisvõrkude lahendused, ja väljavõtte projekti seletuskirjast koos kooskõlastustega; **8)** paragrahvis 7 nimetatud hinnapakumused ja lõigetes 4 ja 5 sätestatud juhtudel asjakohane selgitus; **9)** dokumendi ärakiri, mis tõendab lõikes 3 nimetatud nõuet; **10)** keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-s 7 nimetatud tegevusloa ning keskkonnamõju hindamise aruande ärakiri, kui toetatava tegevuse elluviimiseks on vajalik keskkonnamõju

hindamine; **11)** kinnituse, et toetuse taotleja järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 1 nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama määruse artikli 10 lõikes 3 nimetatud pettust.

Toetuse taotlus peab vastama KTKSi § 27 lõikes 4 sätestatud nõuetele. Need seisnevad järgmises: 1) taotluses sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid; 2) toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse kohta; 3) taotletava toetuse suurus ei ületa meetme tingimustes sätestatud toetuse maksimaalset suurust; ning 4) taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

Lõikega 6 sätestatakse, et toetuse taotlemise tähtaja avalikustab PRIA väljaandes Ametlikud Teadaanded. PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja arvestusega, et teate avaldamise ja taotluse esitamise tähtaja alguse vahele jääks vähemalt kümme tööpäeva.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse nõuded hinnapakumuste kohta. Kui toetatava tegevuse raames kavandatava töö või teenuse käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, küsib toetuse taotleja üksteisest sõltumatute ettevõtjate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust koos tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile (edaspidi *hinnapakumuse*). Toetuse taotleja ei või küsida hinnapakumust endaga seotud isiku käest tulumaksuseaduse § 8 tähenduses. Toetuse taotleja ei või määruse § 7 lõikes 1 sätestatud nõude (5000 euro piirmäär) eiramiseks jaotada osadeks toetatava tegevuse raames kavandatavat tööd või teenust, mis on funktsionaalselt koos toimiv või vajalik sama eesmärgi saavutamiseks. Taotleja võib küsida alla kolme hinnapakumuse, kui kolme hinnapakumuse küsimine ei ole objektiivselt võimalik. Taotleja peab esitama selle kohta põhjenduse. Väljavalitud hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase töö või teenuse eest tasutava hinnaga. Taotleja ei pea valima odavaimat hinnapakumust, kui see on objektiivselt põhjendatud. Taotleja on kohustatud esitama selge põhjenduse, kui ei ole valitud odavaimat hinnapakumust või kui on esitatud ainult üks hinnapakumuse.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse toetuse taotluse menetlemise tingimused ja kord. PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes kalandusturu korraldamise seaduse § st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5.

Lõikega 2 sätestatakse taotluste hindamine. Nõuetekohaseid taotluseid hindab PRIA järgmiste kriteeriumide alusel: **1)** tegevuse mõju puhul meetme eesmärkide saavutamisele hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevus aitab kaasa meetme eesmärkide saavutamisele. Kriteeriumi puhul arvestatakse meetme eesmärgina liidu prioriteedi „Turustamise ja töötlemise soodustamine“ erieesmärki „Investeeringute soodustamine töötlemis- ja turustussektoris“, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 6 lõike 5 alapunktile b. Tehtava investeeringuga panustatakse erieesmärki „Investeeringute soodustamine töötlemis- ja turustussektoris“, kui projektiga tehakse investeering töötlemis- ja turustussektoris, millega soodustatakse turustamise ja töötlemise tingimusi; **2)** tegevuse põhjendatuse puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevus aitab kaasa alternatiivsete turgude leidmisele või kalapüügi- ja vesiviljelustoodete suuremale väärindamisele. Põhjendatusest lähtuva kriteeriumi puhul hinnatakse taotluses toodud tegevuse panustamist Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi Eesti rakenduskavas esiletoodud vajaduste lahendamisesse. Esiletoodud vajadusteks on alternatiivsete turgude leidmine ja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete suurem väärindamine. Taotlus on põhjendatud alternatiivsete turgude leidmise osas, kui investeeringu tegemise järgselt toodetava tootega sisenetakse turgudele, kus

varem ei ole või ei ole sellises mahus toodet turustatud. Taotlus on põhjendatud suurema väärindamise osas, kui tegevuse raames on koostöös teadus-arendussektoriga välja töötatud selline toote- ja tootmistehnoloogia, mis võimaldab väärindada kalapüügi- ja vesiviljelustooteid uute saaduste tootmiseks; **3)** tegevuse kuluefektiivsuse puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevuse eelarve on selge ja mõistlik. Kriteeriumi puhul hinnatakse asjaolu, et investearve kavandatud eelarve on realistlik ja mõistlik, kui on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning kui kavandatud kulud on vajalikud ja mõistlikud; **4)** taotleja suutlikkuse puhul tegevus ellu viia hinnatakse, kas taotleja või tema liikmed on varasemalt viinud ellu taotluses kavandatud tegevusele sarnanevaid tegevusi. Tingimus on täidetud, kui toetuse taotlejal või tema liikmetel on varasem kogemus ühisinvesteeringute tegevuse elluviimisel kalandussektoris.

Lõikega 3 sätestatakse, et taotlusele antakse üks hindepunkt iga kriteeriumi eest, millele taotluses kavandatud tegevus vastab. Taotluse koondhinne saadakse hindepunktide liitmise kaudu. Vajaduse korral moodustab PRIA hindamistulemuste alusel taotluste paremusjärjestuse, lugedes paremaks sellise taotluse, mis on saanud suurema koondhinne. Võrdsete koondhinnetega taotluste puhul eelistatakse varem esitatud taotlust. ning taotluste hindamine.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine. Nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse teeb PRIA KTKSi § 30 lõike 1 alusel. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA KTKSi § 30 lõikes 9 sätestatud alustel. Kui toetuse taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud, sest taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud, võib PRIA taotleja nõusolekul toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 45 tööpäeva jooksul arvates taotluse saamisest. Sellest tulenevalt on määruses toetuse rahuldamise regulatsiooniga hõlmatud ka KTKSi §-s 30 nimetatud taotluse osaline rahuldamine. Kui toetuse taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud, sest taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud, võib toetuse summat vähendada või tegevuse kulusid muuta tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Toetuse summa vähendamine ei mõjuta toetuse taotluste paremusjärjestust, kui paremusjärjestus on moodustatud enne toetuse summa vähendamist.

PRIA teeb taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse taotlejale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord. Tööd ja teenused, mille hüvitamiseks taotletakse toetuse väljamakse tegemist, peavad olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema need vastu võtnud ja nende eest tasunud.

Toetuse saaja esitab toetuse maksmiseks pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või kuni 12 osas tasumist, PRIA-le kuludeklaratsiooni ning asjakohased alljärgnevate dokumentide ära kirjad: 1) arve või arve-saateleht; 2) töövõtuleping; 3) kapitalirendileping koos maksegraafikuga; 4) kulu tegemist tõendav dokument, sealhulgas maksekorraldus või pangakonto väljavõte; 5) tehtud töö või teenuse või soetatud vara üleandmise-vastuvõtmise akt.

Kuludokumendi või rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõtte ärakirjal näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakumusele. Juhul, kui toetusega rajatakse ehitise, mille kasutamiseks on ehitusseadustiku kohaselt nõutav kasutusluba, tehakse toetuse viimane osamakse üksnes siis, kui ehitise kohta on ehitise kasutusluba antud.

PRIA teeb toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse KTKSi § 33 lõike 2 alusel 25 tööpäeva jooksul arvates § 10 lõikes 2 nimetatud kuludeklaratsiooni ja asjakohaste dokumentide saamisest. PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse toetuse saajale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest. PRIA maksab toetusraha toetuse saajale kümne tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmise otsuse tegemisest.

Eelnõus §-ga 11 sätestatakse toetuse saaja kohustused. Lõike 1 kohaselt viib toetuse saaja toetatava tegevuse ellu ja esitab PRIA-le kõik tehtud investeeringuga seonduvad kuludokumendid kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Lõike 2 kohaselt kasutab toetuse saaja toetust sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning kõige säästlikumal viisil, järgides toetatava tegevuse elluviimisel KTKSis ja selles määruuses sätestatud asjakohaseid nõudeid. Lõike 3 järgi on toetuse saaja kohustatud jätkama toetuse abil elluviidud projekti sihipärasest kasutamisest vähemalt 15 majandusaasta jooksul viimase toetusosa väljamaksmisest. Lõike 4 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et toetatava tegevuse kulud kajastavad kulu- ja maksedokumentid on tema muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad.

Eelnõu §-ga 12 sätestatakse dokumentide säilitamine. Toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse KTKSi § 34 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja jooksul. KTKSi § 34 lõikes 3 sätestatud tähtaja algusest ja lõpust teavitab toetuse saajat PRIA.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Toetust käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta artikli 8 lõike 2 kohaselt.

4. Määruse mõjud

Eelnõu alusel antavate toetuste peamine eesmärk on soodustada investeeringuid töötlemisse ja turustamisse, mis aitaksid vääridada inimtoiduks sobimatuid kalaapüügi- ja vesiviljelustooteid. Kuna tööstuslikult püütava kilu ja räime püügil tekib tooret, mida inimtoiduks ei saa tarvitada, kuid mis on toormena siiski võimaliku toote (jahu, õli vms) allikaks, siis on igati mõistlik toetada investeeringuid sellisest toormest toote valmistamisse.

Kuna toetuse taotleja saab olla tootjaorganisatsioonide liit, siis soodustatakse ka tootjate ühistegevusi ja varu ühist majandamist, mis aitab tagada säästlikkust.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 69 rakendamisel on rakenduskavas ette nähtud vahendeid 23 646 667 eurot, millest 6 000 000 eurot on artikli 69 punkti c ehk inimitoiduks sobimatute kalapüügi- ja vesiviljelustoodete ühisinvesteeringuna väärindamise rakendamiseks. Meetme raames antavat toetust rahastatakse 75% ulatuses Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist ning 25% ulatuses Eesti Vabariigi riigieelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Keskkonnaministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministeeriumid kooskõlastasid eelnõu. Määruse eelnõu esitati arvamuse esitamiseks ka Eesti tootjaorganisatsioonidele ja tootjaorganisatsioonide liidule, kellega toimus nende ettepanekute osas arutelu.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler